

Zajednička suradnja preduvjet ekonomskog razvoja u Jugoistočnoj Europi

26. studenog u Istanbulu je održan ekonomski samit "Novi ambijent za investicije na Balkanu". Samit, na kome su sudjelovali ministri balkanskih zemalja, predstavnici vlada, predsjednici komora i veleposlanici, realiziran je pod pokroviteljstvom Turske unije komora i berzi. Jedna od glavnih poruka koja je proizašla sa ovog samita bila je poruka u vezi sa smanjenjem utjecaja financijske krize te proširenjem ekonomske suradnje između zemalja koje su članice Balkanske unije komora. Iz Istanbula specijalno za Infokom Hido Bišćević, glavni tajnik Vijeća za regionalnu suradnju.

Balkanski ekonomski samit, koji je održan u Istanbulu na poticaj turske Vlade i koji je okupio visoke dužnosnike i poslovne ljude Jugoistočne Europe, organiziran je u izvanredno povoljnom i potrebnom trenutku. Povoljnom, utoliko što je potrebno povesti dijalog o daljnjem unapređenju gospodarske suradnje u uvjetima kada ekonomije ovog dijela Europe bilježe dosta dobre i pozitivne karakteristike. Potrebno, utoliko što treba povesti pravodobni dijalog o tomu kako izbjeći prelijevanje sadašnje svjetske financijske krize i naznake globalne, pa i europske recesije na jugoistok Europe.

Skup je potvrdio iznimnu dinamiku ekonomija ovog dijela Europe. Takvi makroekonomski pokazatelji još su vredniji kad se osmotre sa stanovišta njihova političkog, pa i najšireg društvenog značenja. Nakon duga dva desetljeća stagnacije i zaostajanja, napose na

postjugoslavenskom prostoru, dolazi vrijeme gospodarskog zamaha koji nužno mora imati pozitivne političke i društvene posljedice. I upravo zbog toga je od nemjerljive važnosti zadržati te pozitivne trendove i u uvjetima zaostrene gospodarske i financijske situacije. Drugim riječima, održavanje stopa rasta kao odraza gospodarske aktivnosti u tzv. realnom ekonomskom sektoru mora ostati ciljem političkih vodstava svih zemalja ovog prostora – jasno je da te stope u idućem razdoblju neće moći dostizati 8 posto kao u nekim primjerima proteklih godina, ali uspjeh će biti zadržati ih između tri do četiri posto, osobito ako se uzmu u obzir predviđene nulte ili čak negativne stope rasta na mnogim europskim tržištima. Ali, čak i ako budu išle sporije nego dosad, lokomotive nacionalnih ekonomija ovog dijela Europe kretat će se, neće ih trebati pokretati ponovo.

Zapadni Balkan strateško opredjeljenje

Kako su mnogi istakli na skupu, za to će biti potrebno održati visoku razinu suradnje s međunarodnim financijskim institucijama. Raduje što je, na primjer, predsjednik EBRD-a nedavno uputio pismo svim vodećim europskim bankama s pozivom da nastave podupirati razvojnu politiku i tržišta jugoistoka Europe kao ekonomski najdinamičnije europske regije. Osobno sam bio u prigodi prenijeti sudinicima skupa da je EBRD nedavno i preko Vijeća za regionalnu suradnju prenio svoje čvrsto i strateško opredjeljenje da Zapadni Balkan ostane u samom središtu aktivnosti. U tom pogledu raduje i spremnost EBRD-a i drugih europskih financijskih institucija, poput Europske investicijske banke, na primjer, da se pridruže jednom zajedničkom stalnom mehanizmu suradnje, koji će Vijeće za regionalnu suradnju uskoro uspostaviti u Sarajevu i koji će okupiti predstavnike vlada ovog dijela Europe, predstavnike Europske komisije i predstavnike međunarodnih financijskih institucija kako bi se zajednički bavili pitanjima razvitka jugoistoka Europe putem međudržavnih razvojnih projekata.

Jača regionalna suradnja – odgovor na krizu

Skup je, također, bio i prigoda da se naglasi kako u novim uvjetima financijske krize jedan od odgovora zemalja ovog dijela Europe može biti upravo jačanje regionalne suradnje. Manja dostupnost velikim i očito za neko razdoblje zatvorenijim europskim tržištima može se nadomjestiti većim uzajamnim otvaranjem. Mnogi su naglasili da male ekonomije jugoistoka Europe najmanju zaštitu mogu naći u protekcionizmu i da je tek sada prilika da se maksimalno iskoriste mogućnosti koje pruža CEFTA, ali i da se otvore razgovori o sličnim oblicima suradnje u energetici, transportu, tržištu radne snage itd. Drugim riječima, da se ojačaju nacionalna gospodarstva putem jačanja globalne kompetitivnosti regije, uz ostalo i mogućim formiranjem regionalnih proizvodnih klastera, stvaranjem zajedničkih proizvoda za globalno tržište, razvijanjem gospodarstva znanja kao modela ubrzanog razvitka.

Po prirodi stvari, takva strateška orijentacija – koja se očigledno nudi kao nezamjenjivi odgovor na izazove

moгуće produžene gospodarske krize i recesije u Europi – pretpostavlja veću otvorenost zemalja ovog prostora. Ta otvorenost, kako je naglašeno u mnogim raspravama na Balkanskom ekonomskom samitu, pretpostavlja da se i politički odnosi, dakle rješavanje otvorenih pitanja, nastavak potrebnih reformi, ali i još postojeći uzajamni zazori i stereotipi koji zaprečavaju suradnju, što prije prevladaju i potisnu. Bez novog tipa društvenih odnosa u regiji teško će se oblikovati novi model gospodarske suradnje bez koje, očigledno je, svaka pojedina država i svako pojedino društvo neće moći naći odgovore na izazove vremena koje dolazi. Ako išta, financijska kriza je pokazala da živimo u svijetu u kojem nitko, pa ni najmoćniji, ne može sam odgovoriti na dubinu izazova i kriza, i kako su djelovanje po istim standardima i u integriranom kontekstu jedini način suočavanja s kriznim izazovima koji su odavno prešli nacionalne okvire, bilo da je riječ o financijskoj krizi ili globalnom zatopljenju.

Kao nasljednik Pakta stabilnosti za Jugoistočnu Europu, Vijeće za regionalnu suradnju (RCC) pomaže suradnji država u regiji te podržava europske i euro-atlantske integracije u Jugoistočnoj Europi. Vijeće se u svom radu fokusira na šest prioriteta područja: ekonomski i društveni razvoj, energetika i infrastruktura, pravosuđe i unutarnji poslovi, sigurnosna suradnja, izgradnja ljudskih potencijala te parlamentarna suradnja kao tematika koja prožima sva područja. Sjedište Vijeća za regionalnu suradnju je u Sarajevu.